

EU's forhandlinger om en fiskeriaftale med Marokko er en god anledning til at tage en debat om Danmarks position i konflikten. Marokkos besættelse af Vestsahara er nemlig en af verdens glemte konflikter. Det er nu mere end 30 år siden, at marokkanske styrker invaderede Vestsahara, efter at Spanien som følge af saharianernes frihedskamp havde trukket sig ud af deres koloni.

Marokko hævdede, at området tilhørte dem, men allerede i juli 1975 slog Den Internationale Domstol i Haag fast, at Marokkos krav på Vestsahara ikke har nogen gyldighed. I de følgende år udkæmpes en blodig konflikt mellem frihedsbevægelsen Polisario og de marokkanske besættelsesstyrker, der drev tusinder af saharianere på flugt. Den fortsatte befrielseskamp fik i 1980 Marokko til at bygge vor tids største fæstningsværk, et fæstningsværk, som ser helt mastodontisk ud, som *er* mastodontisk. Det er en 2.200 km lang mur omkranset af verdens største minefelter. Når man ser den mur, er man ikke i tvivl om, at vi her har at gøre med en undertrykkende besættelsesmagt.

Kl. 15.00

Først i 1991 stoppede krigen ved FN's mellemkomst, og en våbenhvile blev indgået. Den væsentligste del af denne FN-våbenhvile var op-sætningen af FN-overvågningsstyrken, MINURSO, som Danmark har støttet og deltaget i fra starten, og som oven i købet nu har fået en dansk ledelse.

Formålet med våbenhvilen var at skabe mulighed for afholdelse af en FN-overvåget folkeafstemning om Vestsaharas fremtid. Denne folkeafstemning skulle have været gennemført i 1992, men Marokko har konstant modarbejdet FN og en folkeafstemning. For at få gang i processen udnævnte Kofi Annan den tidligere amerikanske udenrigsminister James Baker til særlig udsending.

Han fremlagde i 2003 Bakerplanen, som skulle sikre en folkeafstemning efter en periode med autonomi. Polisario accepterede planen, som Danmark heldigvis også er tilhænger af, men Marokko har igen afvist, er blevet ved med det i forhandlingerne, og forhandlingerne er gået i stå.

I januar i år blev det i Sikkerhedsrådet rapporteret, at Marokko stadig ikke var parat til at imødekomme Bakerplanen. På grund af den strandede forhandlingssituation og de manglende udsigter til en politisk løsning er situationen i Vestsahara i det sidste år tilspidset alvorligt. Et

fredeligt, folkeligt oprør brød ud sidste sommer, og siden har hele området været præget af demonstrationer, strejker og andre folkelige protester.

Marokko har slået hårdt ned på modstanden. Svaret har været, at politiet og sikkerhedsstyrkerne har angrebet fredelige demonstranter, og flere personer har mistet livet. Hundredvis af uafhængighedstilhængere er blevet fængslet, og mange af dem er blevet tortureret under afhøringer.

Antallet af politiske fanger fra Vestsahara i de marokkanske fængsler er vokset. Menneskerettighedsaktivister er blevet anklaget på tvivlsomt grundlag og idømt lange fængselsstraffe på trods af protester fra både regeringer, FN og menneskerettighedsorganisationer.

Marokko ønsker heller ikke, at internationale observatører kommer til Vestsahara. For blot en uge siden blev en delegation fra den norske regering nægtet adgang til Vestsahara, hvilket har fået Norge til at indkalde Marokkos ambassadør til samtale. Det samme er sket for andre europæiske landes delegationer. Situationen er kort sagt uholdbar, og Polisario har i et brev til FN's Sikkerhedsråd advaret om, at den fortsatte undertrykkelse kan få krigen til at bryde ud på ny.

En af de store forhindringer for at sikre en fredelig løsning af konflikten er EU's vankelmødighed, manglende handling. På papiret støtter EU og Danmark Bakerplanen og en afstemning om selvstændighed. Men reelt har det ikke fået nogen konsekvenser for Marokkos indstilling til at følge Bakerplanens anvisning, og Marokko fortsætter undertrykkelsen i Vestsahara.

Marokko er en af de største modtagere af europæisk bistand, og det har særlige handelspræferencer, men alligevel har Marokko i årevis fået lov til at løbe om hjørner med FN og med verdenssamfundet på en måde, som det ikke er mange andre stater forundt; mange andre stater kan ikke tillade sig det samme.

Derfor er det på tide, at der bliver sendt nogle meget, meget klare signaler til Marokko om, at landet må følge folkeretten og FN, og at det i modsat fald vil få konsekvenser, så vi kan afslutte en af verdens sidste koloniale besættelser. Der er således efter vores opfattelse rigelig grund til, at Marokko burde lægges under pres og gerne i form af en egentlig handelsembargo og et stop for EU's støtte til landet.

Det her beslutningsforslags ærinde er dog mere beskedent. Det er nemlig at sikre, at Marokko overholder sine forpligtelser som besæt-